

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 29 de maig del 2018

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, i els magistrats M.I. Sr. Vincent ANIÈRE i M.I. Sr. Carles CRUZ MORATONES, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- Prèvia petició de citació a judici del 25-05-2011, per escrit de data 23-07-2011, la representació processal del Sr. S.C.R., actuant com a titular del negoci "L.", va presentar davant de la Batllia demanda a tramitar pel procediment ordinari contra la societat P.S. SL, demanant la seva condemna a pagar-li l'import de 30.088,16.-euros en concepte del ròssec impagat de dues factures de treball, més les costes judicials ocasionades, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

II.- La representació processal de la societat P.S. SL, per escrit del 03-10-2011, es va oposar a la demanda formulant una excepció peremptòria de

prescripció de l'acció i subsidiàriament sobre el fons va sol·licitar la seva total desestimació, amb imposició de costes.

Les parts van replicar i duplicar, i després de la pràctica de les proves van presentar els seus escrits de conclusions, mantenint les seves posicions respectives.

Per Providència del 17-01-2017, i per a millor proveir, es va requerir a l'agent de justificar i raonar la diferència existent entre les factures obrant en les actuacions i que han estat aportades pels industrials i proveïdors i l'import que reflexa la factura 2068 que l'actor acompanya a la demanda.

La part agent va contestar al requeriment i en data 06-03-2017 les parts van presentar uns escrits de conclusions complementàries, amb la precisió que la part defenent va sol·licitar de manera subsidiària, cas que no s'estimés la prescripció, que se la condemní a un import no superior a 15.044,08.-euros.

III.- Per Sentència de data 10-07-2017, l'Hble. Tribunal de Batlles, Secció Civil, va decidir :

“Desestimar l'excepció de prescripció de l'acció articulada per la societat P.S. SL a la demanda formulada pel Sr. S.C.R. i estimar parcialment la demanda formulada per aquest darrer contra la primera condemnant-se P.S. SL a pagar al demandant la quantitat global de 16.652,99.- € i sense fer pronunciament en costes processals havent cada part d'assumir les seves i per meitats les comunes entre les quals els honoraris del perit judicial intervinent.”

IV.- Contra aquesta resolució ha interposat recurs d'apel·lació la representació processal del Sr. S.C.R. demanant la seva revocació i que es dictes una nova estimant íntegrament les seves pretensions i imposant les costes a la part defenent.

La representació processal de la societat P.S. SL, demana la desestimació del recurs, amb imposició de les costes a la part apel·lant.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Vincent ANIÈRE.

FONAMENTS DE DRET

I.- Ha quedat establert que la societat P.S. SL, i el Sr. S.C.R., qui regenta el negoci de fusteria-ebenisteria-decoració-cuines anomenat "L." van mantenir una relació contractual en el marc de la qual la primera va encarregar al segon de diversos treballs en relació a un pis situat a Encamp.

La present demanda es fonamenta sobre dues factures relatives a l'obra anomenada "Reforma Pis L.A. 114" :

- la nº 2114 de data 02-10-2008 per un import de 1.997,44.-€, a la qual el tribunal va donar lloc íntegrament, i

- la nº 2068 de data 09-07-2008 per un import de 43.090,72-euros (compte tingut de pagaments ja fets per un total de 9.000.-euros) a la qual el tribunal va donar lloc parcialment.

Cal precisar que aquesta factura 2068 conté dos tipus de conceptes diferents.

D'una part, els treballs realitzats per l'empresa del Sr. S.C.R. per un import de 19.852,42.-euros. El tribunal els va considerar com a degudament acreditats i va donar lloc a la reclamació presentada al respecte.

D'altra part, un seguit de 10 factures de proveïdors i d'empreses subcontractades pel demandant i que van efectuar treballs de la seva pròpia especialitat.

En relació a aquest aspecte de la factura, el tribunal va considerar que només una part de les factures eren justificades.

Així, el recurs de la part agent es centra sobre la factura 2068 ja que pretén que se li doni lloc íntegrament, en base als arguments que exposarem seguidament.

II.- El primer aspecte del recurs és essencialment en relació a la valoració de les proves. De manera esquemàtica els arguments revocatoris són que aquestes partides es van realitzar a petició del representant de la societat defenent i els preus són conformes als preus del mercat segons la valoració que el pèrit realitza ; que el seu client actuava com a intermediari encarregat de les obres realitzades a favor de la part defenent que realitzava pagaments per iniciativa pròpia, i per tant va acceptar les obres realitzades per l'empresa sense manifestar cap disconformitat ; que s'ha de valorar que es pot comprovar amb tots els albarans i factures dels proveïdors aportats com documental per a millor proveir que la descripció de les obres, el material, i la mà d'obra, són les corresponents a les realitzades a les obres de reforma del pis que consten a la factura ; que el fet de què s'hagi aplicat entre un 10%-20% de benefici, el que explica la diferència entre les factures dels proveïdors i la factura 2068, ha estat admès per ambdues parts ; que considera haver aportat elements suficients per acreditar que era creditor ; que no va poder acreditar les factures dels industrials intervinents per quant aquesta part desconeixia les proves sol·licitades per la part contrària, i les proves que estava realitzant la Batllia ; que no s'ha causat indefensió ja que en la demanda i període probatori ja s'havien aportat i aconseguit les proves suficients perquè fos estimada la demanda ja que eren prova suficient del crèdit ; que les proves s'han d'apreciar a la vista del procediment en el seu conjunt ; que el sol fet que la facturació no estigui perfectament conforme amb les que han aportat els industrials i el fet que el pèrit no hagi pogut examinar tots els elements no signifiquen que la facturació reclamada no tingui cap fonament i que la demanda hauria de ser rebutjada.

Subsidiàriament, sosté que s'ha de valorar que a la Sentència de primera instància s'estima l'import dels industrials que han aportat en seu de proves la seva factura però que no s'han valorat altres albarans i factures que els propis industrials van aportar al període probatori (magatzems J. i C.).

Però, el *thema decidendi* o l'objecte del present litigi no era pas el consentiment en la realització de les obres, o la conformitat a les peticions de la defenent o la bona execució dels treballs de la factura reclamada sinó més aviat la justificació de la determinació dels imports reclamats.

Contràriament al que afirma la recurrent no és cert que en la demanda i en període probatori ja s'havien aportat les proves suficients del seu crèdit.

En efecte, només es va aportar la factura 2068 però cap pressupost o document contractual ni la còpia de les 10 factures esmentades en dita factura.

Malgrat la part defenent hagi sostingut com a motiu d'oposició que la reclamació no era degudament justificada ja que, tot i disposant de la documentació, l'agent no havia aportat cap albarà o factura de les empreses subcontractades ni cap justificant de pagament i que no era justificat aplicar de nou un 4% d'impostos, la part agent va limitar el seu esforç probatori a dues testificals i és la part defenent que va sol·licitar de requerir els industrials subcontractats perquè aportin les seves factures i va sol·licitar una pericial a la qual la part agent es va negar a participar.

És així que durant el període probatori 4 dels 9 industrials concernits, i segons el requeriment de la Batllia, van aportar les factures que havien lliurat al Sr. S.C.R.. Això va permetre constatar que els imports de les factures en qüestió eren sensiblement inferiors als indicats en la factura 2068. Un altre industrial va respondre que havia tancat el seu negoci no havent conservat cap documentació. Pel que fa als altres, no van contestar i la prova al seu respecte es va declarar impracticable per providència del 12-10-2016.

D'altra banda, quan el defenent evocava en la seva contesta un pressupost verbal d'uns 24.000.-euros, l'agent no va replicar res al respecte i és 5 anys més tard, per escrit del 05-12-2013, que va aportar un pressupost del 27-02-2008 però no firmat (foli 143).

És en aquestes condicions que després del tràmit de conclusions, per providència del 17-01-2017, i per a millor proveir, es va requerir a l'agent justificar i raonar la diferència existent entre les factures obrant en les actuacions i que han estat aportades pels industrials i proveïdors obrant en les actuacions i l'import que reflexa la factura 2068 que l'actor havia acompanyat a la demanda.

Donant resposta a dita providència la part agent va indicar per escrit del 14-02-2017 que havia aplicat un percentatge corresponent a un percentatge industrial implícit corresponent a les tasques de responsable de l'obra.

És aleshores, en data 06-03-2017, que les parts van presentar un escrit de conclusions complementàries i que, de manera molt oportuna, l'agent ha adjuntat al seu escrit un seguit de deu factures que segons va indicar *“comprovades una per una totes les factures de l'any 2008, aquesta part ha aconseguit trobar-ne altres factures que no consten en Autes que justifiquen tota la factura 2068”*.

Però tal manera de fer no es pot acceptar i no es pot compartir l'afirmació de la part apel·lant que no va poder acreditar les factures dels industrials intervinents per quant desconeixia les proves sol·licitades per la part contrària i les proves que estava realitzant la Batllia, i això per tres raons.

La primera és que coneixia els motius d'oposició de la defenent i que per tant era en el seu poder aportar els elements que *“justifiquen tota la factura 2068”* com bé diu i que tenia a disposició seva però que només va aportar de manera doblement extemporània, amb l'escrit de conclusions complementàries.

La segona és que com ho vam motivar molt recentment : *“Hom ha de preveure tots els escenaris de prova possible i assegurar que les seves pretensions puguin arribar a coneixement del Tribunal amb un grau de certesa raonable.”* (TSJC 036/2017 del 30-01-2018).

La tercera és que el fet que s'hagi requerit a la part agent justificar i raonar la diferència existent entre les factures obrant en les actuacions i les

dels industrials li havia de permetre explicar al jutjador aquesta contradicció existint entre els elements de prova ja presents en autes però no d'aportar-ne de nous, sobretot quan és clar que les tenia a disposició seva des de l'inici del procediment.

En el mateix ordre d'idees, a l'argument de la part recurrent que les proves s'han d'apreciar a la vista del procediment en el seu conjunt, s'ha de respondre que només les proves aportades legalment, és a dir al moment i segons la forma prevista, s'han de valorar, de forma conjunta i seguint la sana crítica, però que de cap manera una prova aportada de manera extemporània es pot prendre en compte. Pel jutjador tal prova no existeix ja que de contrari es provocaria necessàriament indefensió a la contrapart i una violació dels principis fonamentals del procediment civil.

El cert és que no existeix prova documental suficient al respecte de les factures i és amb raó que el tribunal ha decidit limitar l'estimació de les partides en qüestió al mínim segur, és a dir a les factures degudament aportades pels industrials i proveïdors en fase probatòria.

Al respecte, cal precisar que el tribunal no ha rebutjat les factures que invoca l'agent pel fet d'haver aplicat un percentatge al benefici del demandant (al contrari, el propi tribunal va aplicar dit percentatge, com això ressurc de l'antepenúltim paràgraf del Fonament de dret III.-) sinó perquè l'agent no havia produït l'esforç probatori necessari per justificar la seva reclamació i que s'havia limitat a aportar la factura recapitulativa.

Pel que fa a la pericial, el tribunal no l'ha ignorat puix es va fonamentar sobre ella per motivar que la part de la factura 2068 relativa als treballs de l'empresa del Sr. S.C.R. no tan sols s'havien realitzats sinó que els seus preus eren conformes.

Però pel que fa a la problemàtica que ens preocupa, la pericial en qüestió és insuficient per compensar les mancances en la prova imputables a

la part agent i per acreditar que els imports reclamats en la factura objecte de la demanda de l'agent són correctes.

En efecte, com ho diu l'apel·lant en el seu recurs el perit no ha pogut examinar tots els elements. Sobretot, els elements exposats en l'informe sota la forma d'un requadre, però sense cap explicació ni precisió, són massa generals i no aporten cap element útil per resoldre la problemàtica de la refacturació pel demandant de les factures dels subcontractistes. La consideració de que el valor de les obres realitzades correspondria a l'import total facturat no fa desaparèixer el fet que la factura 2068 reclamada es fonamenta en part sobre uns elements que no queden justificats en Autes.

En aquestes condicions, el plantejament i el mètode emprat pel tribunal s'han de confirmar.

III.- Dit això, cal donar lloc a la petició subsidiària del recurrent.

En efecte, el tribunal ha pres en compte en concepte de factures degudament aportades durant la fase probatòria per les empreses subcontractades o proveïdors :

- la factura d'electricitat G. per 393,21.-euros (foli 97),
- la factura de T.P.d. per 247,05.-euros (foli 107),
- i finalment la factura de S.V. per 6817,55.-euros (foli113),

indicant que els altres industrials descrits en la factura reclamada no havien fet arribar la seva factura pròpia, quan en realitat apareix en autes que també existeix :

- la factura 22100 Magatzems J. per 217,55.-euros (folis 122-123) i
- la factura 1476 C. per 1.211.-euros (foli 136).

Així les coses no és l'import de 7.457,81.-euros que cal prendre en compte sinó el de 8.886,36.- euros, que, seguint el mètode del tribunal, cal augmentar del benefici industrial de 20%, sia un total de 10.663,63.-euros, el que modifica també l'import degut en concepte del 4% d'impostos.

Per consegüent, s'ha de revocar parcialment la sentència en el sentit de condemnar la defenent a pagar l'import de 18.378,58.-euros enlloc de 16.652,99.-euros.

IV.- El segon aspecte del recurs és que existiria un enriquiment injust al benefici de la part defenent si no se la condemnés a pagar les partides de les empreses subcontractades ja que hauria gaudit d'un immoble al qual se li ha fet una reforma integral, augmentant el seu valor.

Però, es tracta d'un argument totalment nou que no es pot examinar per primera vegada en aquesta alçada, només havent-se d'indicar que, de totes maneres, a partir del moment on no queda acreditat que existeix efectivament un crèdit pendent de satisfer no es pot considerar l'existència d'un enriquiment al benefici de la defenent.

V.- L'últim motiu és en relació a les costes tota vegada que sosté que, tenint en compte que es va reclamar prèviament a la demanda, s'hauria d'estimar el recurs i la defenent hauria de ser condemnada al pagament de les despeses processals derivades de la primera i de la segona instància, incloent els honoraris d'advocat, i de procurador, així com dels honoraris del pèrit judicial intervinent.

Però, no és l'existència d'un requeriment previ que s'ha de prendre en compte sinó el criteri del venciment objectiu que regeix la imposició de les costes en matèria civil a Andorra i que comporta que les costes s'imposen al defenent quan la demanda s'estima de manera íntegra o substancial i que en cas d'estimació parcial no es fa cap imposició de costes i cada part ha de fer front a les seves pròpies i a les comunes per meitat.

Atesa l'estimació parcial de la demanda, que segueix parcial malgrat l'increment de l'import estimat, és per tant amb bon criteri que el tribunal ha decidit no efectuar cap especial pronunciament sobre les costes.

VI.- L'estimació parcial del recurs justifica no efectuar cap imposició de les costes d'aquesta alçada.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

Estimar parcialment el recurs interposat per la representació processal del Sr. S.C.R., contra la Sentència de l'Hble. Tribunal de Batlles de data 10-07-2017 que revoquem parcialment en el sentit de condemnar la societat P.S. SL a pagar l'import de 18.378,58.-euros enlloc del de 16.652,99.-euros, tot mantenint la resta dels seus pronunciaments ;

No efectuar cap imposició de les costes judicials de segona instància.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. Presidenta de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-